

Returneres ved varig adresseændring

Afsender: **Danmark-Kina**, Marie Belows Vej 14, 8200 Århus N
HUSK at give os besked om flytning på tlf. 86 23 10 12 eller vdk@mail.dk

AF PEER KJÆR ANDERSEN

DEN KINESISKE INSPIRATION

En gang imellem sker det, at inspirationen til et kunstværk kommer fra en helt uventet kant. Det er bl.a. tilfældet med Gustav Mahlers store sangcyklus *Das Lied von der Erde*.

Mahler var i årene 1907-08 dybt deprimeret som følge af sin fysiske tilstand og bevidstheden om sin egen dødelighed, og for at aflede hans opmærksomhed fra disse triste emner forærede en af hans venner ham en bog af den tyske digter Hans Bethge, som levede fra 1876-1946.

I slutningen af 1800-tallet var der en stigende interesse for orientens kultur inden for alle kunstarter, bl.a. markeret ved den store verdensudstilling i Paris i 1889, og kinesiske digte begyndte at udkomme i oversættelse på de større sprog.

Bethge fattede interesse for denne genre og udgav i 1907 en samling gendigtninger på tysk af kinesisk poesi, *Den kinesiske fløjte*. Det er nok rent tidsmæssigt den mest vidtspændende digtantologi, der findes, idet digtenes tilblivelsestid strækker sig over ca. 3000 år.

På trods af, at udgivelsen var baseret på tidligere oversættelser til engelsk, tysk og fransk, blev bogen solgt i 100.000 eksemplarer, og den friske, musikalske rytme i Bethges vers inspirerede Gustav Mahler til at skrive et af århundredets store værker, *Das Lied von der Erde*. Til de seks satser udvalgte Mahler fire digte af Li-Tai-Po (eller Li Bai, som han også benævnes), et digt af Qian Qi, mens den sidste sats kombinerer digte af Meng Haoran og Wang Wei, alle digtere fra Tang-dynastiet (618-907).

Af disse digtere er Li-Tai-Po (698?-763) nok den mest kendte, og han regnes for en af de største poeter overhovedet i historien. Der

går mange fortællinger om ham: han var en livsnyder, rejste meget rundt og var en notorisk alkoholiker. Ifølge legenden druknede han, da han, beruset og siddende i en båd, prøvede at gribe månens billede i vandet.

Hans digte er prægede af stor sensualitet og visualitet men også af en tilsyneladende enkelhed og ligefremhed. De beskriver livets skønhed og ynde men også dets råhed og tristesse. Et af hans digte *Sang på floden* lyder tilnærmelsesvis således i fri, dansk oversættelse:

En lille båd af ibenholt,
en fløjte af jade, så lille og fin,
med guldrandede huller,
den kalder jeg stolt min.

Og vin! Som plantesaften fjerner
hver plet fra silkedragten,
sådan renser vinen min skyldige sjæl
så ingen mørk plet er tilbage.

Et bæger med gylden vin, en båd,
der glider langs flodens krumning
og en kvindes kærlighed – så føler jeg
som om en gud nu var min ven!

Det digt er sammen med andre digte fra Bethges bog brugt i den danske komponist Poul Schierbecks sangcyklus for sopran og orkester, netop med titlen *Den kinesiske fløjte*. Den kan i øvrigt findes på YouTube.

I det hele taget har Bethges bearbejdelser inspireret over hundrede komponister, heriblandt Richard Strauss, Arnold Schönberg og Krzysztof Pendercki. Langt størstedelen af disse værker er dog sjældne gæster på repertoire.

Men ikke alene digtekunsten har inspireret vestlige komponister. Også kendskabet til den kinesiske musik har sat sig sine spor, omend i langt mindre grad.

Her et par eksempler: Puccinis opera *Turandot*, som foregår i Beijing, opviser både i instrumentation og melodik kinesiske træk, og i Ravels orkesterværk *Min Gåsemor* er der en hel sats, der næsten udelukkende betjener sig af den pentatoniske skala, dvs. den skala, der kan spilles kun på de sorte tangenter på klaveret og som er meget karakteristisk for megen kinesisk musik.

Generelt er der dog så stor forskel på kinesisk og vestlig musikkultur, at de vanskeligt lader sig forene.

PEER KJÆR ANDERSEN er pensioneret lektor og organist. Han har en livslang interesse for musikkens grænseområder, bl.a. mellem orientalsk og vestlig musik.